

หลักการศาสนา ในการเข้าเดือนใหม่ (จันทร์คัต)

ข่าวสารหิลาละเดือนรอมฎอน ฮ.ศ.1424 (พ.ศ.2546).....	1
ข่าวสารหิลาละเดือนเซาวาล ฮ.ศ.1424 (พ.ศ.2546).....	2
หลักการศาสนาในการเข้าเดือนใหม่ (จันทร์คัต).....	3
ความน่าเชื่อถือของข่าวสารจากต่างประเทศ.....	6
มาตรฐานการตรวจสอบข้อมูลที่ข้าพเจ้าใช้ในการรับข่าว	
การเห็นเดือน(หิลาละ)จากต่างประเทศ.....	8

رضا محمد

รฎอ อะหมัด สมะดี

จัดพิมพ์โดย ชมรมอัสซุนนะฮ์

41/8 ซอยวัดดุสิตาราม ถ.สมเด็จพระปิ่นเกล้า แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700

คำนำ

اللَّهُمَّ اهْدِنَا لِمَا اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ
إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

เอกสารนี้เป็นข้อมูลในเชิงวิชาการที่ข้าพเจ้าต้องการเสนอแก่ประชาชน เพื่อชี้แจงถึงปัญหาการเข้าบวชออกบวชที่เกิดขึ้นในสังคมบ้านเรา โดยคำนึงถึงหลักฐานอันถูกต้องและชัดเจน เพื่อเป็นการยืนยันในหน้าที่การแจ้งข่าวเห็นเดือนต่างประเทศที่ข้าพเจ้าและนักวิชาการท่านอื่นๆ ได้ปฏิบัติมา

ข้าพเจ้าขอเรียกร่องทุกองค์การที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ให้จัดการประชุม เพื่อหาวิถี ทางอันถูกต้องที่สอดคล้องกับหลักการศาสนา และระบุข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อจะได้แจ้งให้ประชาชนรับทราบ ซึ่งจะเป็นทางออกสำหรับปัญหานี้ และเป็นการดีในการที่จะสร้างความสงบในสังคมบนบรรทัดฐานแห่งกิตานุลลอฮ์และซุนนะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ โดยยึดมั่นในข้อปฏิบัติของบรรดาอัสสะละฟุศกอและฮ์ นักปราชญ์(อุละมาอ์) และอิมามต่างๆ ที่น่าเชื่อถือในประวัติศาสตร์ประชาชาติอิสลาม และข้าพเจ้าขอให้ผู้อ่านเอกสารฉบับนี้แยกแยะระหว่างเนื้อหาที่เป็นหลักการกับถ้อยคำที่เป็นความรู้สึก หากมีถ้อยคำที่ผิดพลาดหรือไม่เหมาะสม ข้าพเจ้าขออภัยโทษจากพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ และขอเมตตาจากพี่น้องที่ได้รับผลกระทบจากถ้อยคำดังกล่าว และข้าพเจ้าขอยืนยันว่า สาเหตุที่ต้องชี้แจงเรื่องนี้ก็เนื่องจากหลักการศาสนาที่กำลังสลายไปด้วยเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมมุสลิม จึงเป็นหน้าที่ของเราทุกคนที่ต้องอนุรักษ์หลักการอิสลามไว้ และให้เรื่องส่วนตัวหรือความรู้สึกอยู่ในกรอบของมัน โดยอย่าให้มากระทบกับหลักการของศาสนาอิสลามอันสูงส่ง

ริฎอ อะหมัด สมะดี

14 เซาวาล 1424

(7 ธันวาคม 2546)

ข่าวสารหิลาลเดือนรอมฎอน ฮ.ศ.1424 (พ.ศ.2546)

1. เมืองจีน

ข้าพเจ้าได้รับโทรศัพท์แจ้งข้อมูลจากทางตะวันตกของเมืองจีน ว่ามีการเห็นหิลาลรอมฎอนในค่ำคืนวันเสาร์ที่ 29 ชะอฺบาน ฮ.ศ.1424 (ตรงกับ 25 ต.ค. 2546) จึงตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว โดยได้ติดต่อทางโทรศัพท์กับญาติซึ่งเป็นนักธุรกิจมุสลิมไทยที่ทำธุรกิจอยู่เมืองจีนที่รู้จักกันในนามคุณมุฮัมมัดรอซาร์ดี อับดุลเราะห์มาน กริมิ ซึ่งได้แจ้งข้อมูลข้างต้นและให้เบอร์โทรศัพท์ของอิมามมัสยิดแห่งหนึ่งที่เมืองจีนเพื่อตรวจสอบให้ชัดเจน ข้าพเจ้าจึงได้ติดต่อกับอิมามท่านนั้นซึ่งมีชื่อว่า มุฮัมมัด อับดุลละห์ (เบอร์โทรศัพท์หมายเลข 001-865-795-382-375) และได้รับการยืนยันว่ามีการดูหิลาลและเห็นหิลาลใน 3 เมืองทางตะวันตกของประเทศจีน

2. ประเทศอียิปต์

องค์กรวิชาการปัญหาศาสนาแห่งประเทศอียิปต์ ซึ่งขึ้นอยู่กับกระทรวงยุติธรรม มีชื่อว่า “คารูลิฟตาอฺ อัลมิศรียะฮฺ دار الإفتاء المصرية ” ได้ประกาศเมื่อเวลาประมาณ 21.00 น. ตามเวลาที่ท้องถิ่น¹ ของวันเสาร์ที่ 29 ชะอฺบาน ว่า คณะติดตามดูเดือนที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นโดยเฉพาะได้เห็นหิลาลของเดือนรอมฎอนด้วยสายตา ณ เมืองชูฮาจญ์ ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศอียิปต์ และ ดร.อาลี ญุมะฮ์ มุฟตีแห่งประเทศอียิปต์ (ประธานองค์กรวิชาการปัญหาศาสนาแห่งประเทศอียิปต์) ได้รับรองการเห็นเดือนและประกาศทางสื่อมวลชนทั่วไป² นอกจากนี้ ข้าพเจ้ายังได้ติดต่อสอบถามไปยังลูกศิษย์ที่รู้จักดีในประเทศอียิปต์ ซึ่งก็ได้รับการยืนยันตามข้อมูลที่ระบุข้างต้น

3. ประเทศไนจีเรีย

ข้าพเจ้าได้รับข้อมูลจากเพื่อนสนิทซึ่งชาวอียิปต์ที่ทำงานอยู่ประเทศไนจีเรียว่า ทางจังหวัดโซโกโต แห่งประเทศไนจีเรีย ได้ประกาศการเห็นหิลาลรอมฎอนในวันที่ 29 ชะอฺบาน (เสาร์ที่ 25 ต.ค.) และ

¹ ตรงกับเวลา 3.00 น. วันอาทิตย์ ในประเทศไทย

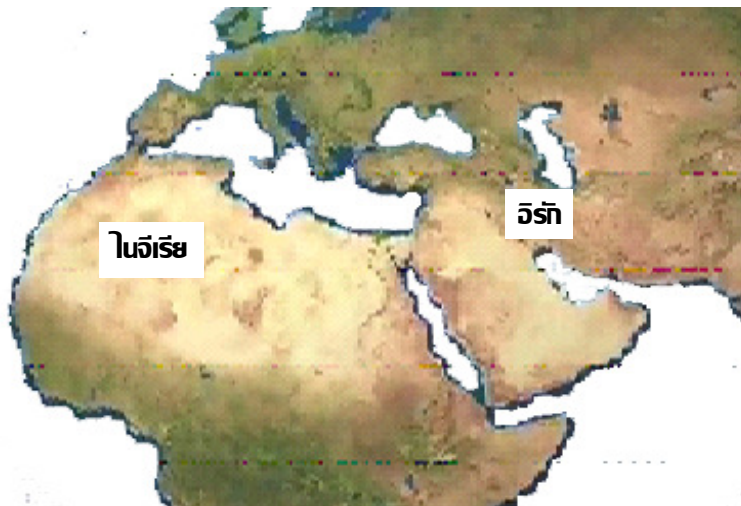
² www.islammemo.cc , www.islamonline.net , www.islamtoday.net , www.bbcarabic.com

นับวันรุ่งขึ้นเป็นวันแรกของเดือนรอมฎอน¹ ซึ่งมีการยืนยันในข้อมูลดังกล่าวในเว็บไซต์ของนักดาราศาสตร์ 2 เว็บไซต์ คือ www.moonsigthing.com และ www.jas.org.jo

4. ประเทศเยเมน

สำนักข่าวประเทศเยเมน ซึ่งมีชื่อว่า “สะบะอู” ได้ประกาศว่า องค์กรวิชาการปัญหาศาสนาแห่งประเทศเยเมนได้ออกแถลงการณ์ ซึ่งมีใจความว่า หัวหน้าศาลเมืองอัลหุดียะฮ์ 2 ท่าน ได้เห็นหิลาัลรอมฎอนหลังตะวันตกขอบฟ้าวันเสาร์ที่ 25 ค.ค. 2546 โดยมีผู้ยืนยันในการแจ้งนี้ 4 ท่าน ดังนั้น จึงขอประกาศว่า วันอาทิตย์เป็นวันแรกของเดือนรอมฎอน²

ข่าวสารหิลาัลเดือนเชาวาล ฮ.ศ.1424 (พ.ศ.2546)

1. ประเทศอิรัก

คณะอุละมาอุมุสลิมิน (هَيْئَةُ الْعُلَمَاءِ الْمُسْلِمِينَ) และสภาบริหารทรัพย์สินสมบัติชาวซุนนะฮ์ (دِيْوَانُ الْوَقْفِ السُّنِّيِّ) ณ ประเทศอิรัก ได้ประกาศว่า มีการประชุมคณะนักปราชญ์ของคณะอุละมาอุมุสลิมิน ณ มัสยิดอิมามอูษะนีพะฮ์ ในกรุงบักแดด เพื่อติดตามและรับข้อมูลหิลาัลเชาวาล โดยมีท่านผู้พิพากษาสูงสุดของบักแดดเป็นผู้ตรวจสอบ ซึ่งปรากฏว่ามีการเห็นหิลาัลใน 3 เมืองทางตอนเหนือของอิรัก คือ เมืองเมาซิล, เมืองอัลคอลลิส, และเมืองซามูเราะฮ์ การเห็นหิลาัลดังกล่าวได้รับการรับรองจากศาลของแต่ละเมืองที่ได้รับการรับรองจากคณะอุละมาอุมุสลิมินแห่งประเทศอิรัก³ นอกจากนี้ ข้าพเจ้ายังได้รับเทปเสียงโฆษกโทรทัศน์ช่องอัลญะซีเราะฮ์(ทางดาวเทียม)ในอิรัก ที่ประกาศการเห็นหิลาัลเดือนเชาวาลในประเทศอิรัก และได้นำเสนอเสียงดังกล่าวให้แก่นักวิชาการหลายท่านที่ได้สอบถามถึงในเรื่องนี้

สำหรับคณะอุละมาอุมุสลิมิน (هَيْئَةُ الْعُلَمَاءِ الْمُسْلِمِينَ) ที่ให้การรับรองการเห็นเดือนนี้ เป็นองค์กรสูงสุดของชาวซุนนะฮ์ในประเทศอิรัก ซึ่งนักปราชญ์ซุนนะฮ์แห่งประเทศอิรักได้รวมตัวกันก่อตั้งขึ้น

1 www.islamtoday.net

2 www.sabanews.net, www.islamtoday.net

3 www.islammemo.cc , www.islamonline.net , www.bbcarabic.com , www.aljazeera.net

หลังจากที่รัฐบาล ซัดดัม ฮุสเซน ล่มสลายไป มีอำนาจในการบริหารมัสยิด โรงเรียน มุลินธิการกุศล และ สมบัติต่างๆของชาวซุนนะฮ์ในอิรัก¹ องค์กรนี้เป็นองค์กรอิสระที่ปฏิเสธ(ไม่ยอมรับ)รัฐบาลชั่วคราวที่ สหรัฐอเมริกาแต่งตั้งขึ้น อันเป็นหลักฐานชัดเจนว่าความเคลื่อนไหวขององค์กรนี้มิใช่เครื่องมือของ สหรัฐอเมริกาแต่ประการใดทั้งสิ้น² คณะนักปราชญ์(อุละมาอ์)ที่ตรวจสอบการเห็นเดือนที่อิรักชุดนี้เป็น ผู้รู้ที่เชี่ยวชาญด้านนิติศาสตร์อิสลาม จึงไม่ควรที่จะตั้งข้อสงสัยหรือสร้างความสับสนในกระบวนการ ตรวจสอบขององค์กรนี้ เพราะบรรดาอุละมาอ์ของอิรักเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงระดับโลก และมีเอกสารแจ้ง แถลงการณ์และข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวขององค์กรนี้โดยใช้ชื่อว่า “อัลบะศออริ” ซึ่งพี่น้อง สามารถติดตามได้ทางอินเทอร์เน็ต ข้อมูลที่ระบุ ณ ที่นี้ จะจัดความสงสัยทุกประการเกี่ยวกับองค์กรนี้ และจะทำให้ผู้ไม่กว้างขวางในด้านข้อมูลให้ใช้การตรวจสอบมากขึ้น เพื่อที่จะได้ไม่เป็นผู้ปฏิเสธแสง อาทิตย์ในเวลากลางวัน

2. ประเทศไนจีเรีย

ข้าพเจ้าได้รับข้อมูลการเห็นหีลาลในประเทศไนจีเรียจากเพื่อนคนเดิม และมีการประกาศด้วยว่า วันจันทร์ที่ 24 พ.ย. เป็นวันที่ 1 ของเดือนเซาวาล ฮ.ศ.1424 หลังจากนั้นข้าพเจ้าได้รับทราบข้อมูลการ เห็นหีลาลที่ไนจีเรียจากแหล่งอื่นๆ และทางเว็บไซต์ www.jas.org.jo ที่แจ้งว่ามี 5 จังหวัดทางเหนือของ ประเทศไนจีเรียที่เห็นหีลาล

หลักการศาสนาในการเข้าเดือนใหม่ (จันทร์คุดิ)

1. การดูเดือน(จันทร์เสี้ยวเดือนใหม่) เป็นหลักเกณฑ์ที่ศาสนาอัลอิสลามได้บัญญัติไว้อย่าง ชัดเจนสำหรับการเข้าเดือนใหม่ โดยมีหะดีษจากท่านนบี ﷺ ได้กล่าวไว้ว่า

إِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَصُومُوا وَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَافْطَرُوا (رواه البخاري ومسلم)

“หากพวกท่านเห็นจันทร์เสี้ยว(เดือนใหม่)จงถือศีลอด และหากพวกท่านเห็นมัน(เดือนใหม่)ก็จงละศีล อด” การเห็นเดือนนั้นท่านนบี ﷺ มิได้กำหนดว่าต้องเห็นด้วยสายตาหรือใช้กล้องขยาย แต่จำเป็นต้อง เห็นด้วยสายตาเป็นหลัก

2. ในบทหะดีษ ท่านนบี ﷺ มิได้ใช้ให้ประชาชาติอิสลามทุกคนต้องเห็นเดือนเสี้ยวจึงจะนับ เดือนใหม่ เพราะเป็นไปได้โดยธรรมชาติ หากท่านนบี ﷺ ใช้ให้ประชาชาติติดตามเดือนใหม่ และเมื่อ บุคคลที่น่าเชื่อถือได้เห็นจันทร์เสี้ยวเดือนใหม่แล้ว ผู้ที่รับทราบข่าวการเห็นเดือนนั้นก็จำเป็น(วาญิบ)ที่ ต้องถือศีลอด ดังอายะฮ์ที่อัลลอฮ์ ﷻ ครัสไว้ว่า

﴿فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ﴾ سورة البقرة □□□

1 ข้อมูลจาก www.aljazeera.net

2 อ่านบทลัมภาษาษของ ชัยคุ ดร.ฮาริษ สุไลมาน อัจญูอริย ซึ่งเป็นการกรณการท่านหนึ่งในคณะอุละมาอ์ชุดนี้ ได้ในวารสาร “อัลบะ ยาน” พิมพ์ที่ประเทศอังกฤษ ฉบับ 193 เดือนรอมฎอน 1424

มีความหมายว่า “ดังนั้น ผู้ใดในหมู่พวกเจ้าเข้าอยู่ในเดือนนั้นแล้วก็จะถือศีลอด” และในภาคปฏิบัติท่านนบี ﷺ ก็ไม่ได้เห็นเดือนเอง แต่มีบุคคลอื่นที่เห็นเดือนและแจ้งแก่ท่านนบี ﷺ ซึ่งท่านก็ได้ประกาศการเห็นนั้นให้ประชาชนทั่วไปทราบ

จากศาสนบัญญัติต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการดูเดือน จะเห็นว่ามี 2 ประการ ที่จำเป็นต้องเกิดขึ้น

- 1) การติดตามดูเดือนใหม่
- 2) การแจ้งข่าวการเห็นเดือนอย่างน่าเชื่อถือ

นั่นคือหน้าที่ของสังคมมุสลิมโดยทั่วไปที่ต้องปฏิบัติ จึงจะถือว่าได้ปฏิบัติตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์และร่อซูล ถ้าหากว่าไม่มีผู้ใดในประชาชาติอิสลามติดตามดูเดือนเลย ก็จะถือว่าประชาชาติอิสลามทั้งหมดมีข้อบกพร่องในหน้าที่นี้ แต่ถ้าหากว่ามีการเห็นเดือนอย่างน่าเชื่อถือ แต่กลับไม่มีการแจ้งข่าวหรือแจ้งข่าวโดยสร้างความสงสัยหรืออุปสรรค เพื่อไม่ให้ประชาชนปฏิบัติตามศาสนบัญญัติดังกล่าว ก็เป็นข้อบกพร่องสำหรับสังคมโดยทั่วไป หรืออาจจะเป็นความผิดอย่างมหันต์ เพราะเป็นการขัดขวางมิให้มุสลิมปฏิบัติศาสนกิจอย่างครบถ้วนและถูกต้อง ตามบทบัญญัติที่มีในกิตาบลอฮ์และซุนนะฮ์ของท่านนบี ﷺ

3. หากไม่มีการเห็นเดือน ก็ต้องนับเดือนเก่าให้ครบ 30 วัน ดังที่ท่านนบี ﷺ กล่าวว่า

فَإِنْ غَمَّ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا عِدَّةَ شَعْبَانَ (رواه البخاري ومسلم)

“หากมีสิ่งบดบังมัน (ทำให้พวกเจ้าไม่สามารถเห็นหิลาละได้) ก็จงนับชะอฺบานให้ครบถ้วน(30 วัน)”

4. ท่านนบี ﷺ ไม่อนุญาตให้ใช้วิธีอื่นในการนับเดือนใหม่ นอกจากแนวทางที่ระบุข้างต้น เช่น วิธีคำนวณโดยวิชาดาราศาสตร์ ซึ่งเป็นประเด็นที่ท่านนบี ﷺ ห้ามไว้อย่างเด็ดขาดในหะดีษที่ท่านกล่าวว่า

نَحْنُ أُمَّةٌ أُمِّيَّةٌ لَا نَكْتُبُ وَلَا نَحْسُبُ ..

“เราเป็นประชาชาติที่ไม่ใช้การบันทึกหรือการคำนวณในการนับเดือน” (บันทึกโดยบุคอรี)

ในเรื่องนี้ ท่านซัยคุลอิสลามอิบน์อุตัยมียะฮ์ (มัซฮับฮัมบาลี) ท่านอิมามอิบน์อุลมุญซิร (มัซฮับชาฟีอี) ท่านอิมามบาญียุ ท่านอิมามอิบน์รูซุค อัลกุฎูบียุ (มัซฮับมาลิกีย) ท่านอิมามอิบน์ฮะญูร ท่านอิมามชุกกี (มัซฮับชาฟีอี) ท่าน อิมามอัษนียุ อิมามอิบน์อับดีน อิมามมุลลาอะลี กอริยุ (มัซฮับฮานาฟี) ท่านอิมามเชากานียุ และท่านอิมามซิดดีค หะซัน คอน (ไม่สังกัดมัซฮับ) ได้ระบุว่า เป็นอิจญมาอฺ(มติเอกฉันท์)ในบรรดานักปราชญ์แห่งศาสนาอิสลามว่า ไม่อนุญาตให้ใช้การคำนวณของวิชาดาราศาสตร์เป็นบรรทัดฐานในการนับเดือนใหม่ ซึ่งเป็นเอกฉันท์ในบรรดาสาวกของท่านนบี ﷺ ที่ไม่มีข้อขัดแย้งกันแม้แต่น้อย

ซัยคุลอิสลามอิบน์อุตัยมียะฮ์ได้กล่าวไว้ว่า เป็นสิ่งที่ไม่น่าสงสัยเลยว่าในซุนนะฮ์ที่ถูกต้องของท่านนบี ﷺ และในเอกฉันท์ของบรรดาสาวก(ศ่อฮาบะฮ์)ของท่าน ยืนยันว่าไม่อนุญาตให้อาศัยการคำนวณทางดาราศาสตร์ โดยมีหะดีษบันทึกในบุคอรีและมุสลิม ท่านนบี ﷺ กล่าวว่าไว้ว่า

نَحْنُ أُمَّةٌ أُمِّيَّةٌ لَا نَكْتُبُ وَلَا نَحْسُبُ ..

“เราเป็นประชาชาติที่ไม่ใช้การบันทึกหรือการคำนวณในการนับเดือน”

และท่านนบี ﷺ กล่าวไว้อีกว่า

“จงถือศีลอดเมื่อเห็นมัน(หิลา) และจงละศีลอดเมื่อเห็นมัน(หิลา)”

คังนั้นผู้ที่อาศัยการคำนวณในเรื่องหิลา(จันทร์เสี้ยว) นอกจากเป็นผู้ที่หลงทางจากศาสนบัญญัติและเป็น ผู้ประดิษฐ์สิ่งแปลกปลอมในศาสนาแล้ว ก็จะถือว่าเป็นผู้ผิดพลาดในเชิงเหตุผลโดยปัญญา และผิดพลาด ในด้านดาราศาสตร์ด้วย เพราะผู้รู้ด้านดาราศาสตร์ทราบอย่างดีว่าการเห็นหิลา นั้นไม่สามารถใช้การ คำนวณได้¹ และซัยคุดอิสลามอิบนุดัยมียะฮ์ได้ถือว่า ผู้ที่นำวิชาดาราศาสตร์มาเป็นบรรทัดฐานในการเห็น เดือนใหม่หรือนับเดือนใหม่ เป็นผู้ที่สร้างอุตริกรรมในศาสนาอิสลาม ซึ่งผู้ที่ริเริ่มประดิษฐ์เรื่องนี้คือกลุ่ม ซืออะฮุนิกายอัสมาอิลียะฮ์² และท่านได้ตำหนิผู้ที่เชื่อการคำนวณของนักดาราศาสตร์ว่าจันทร์เสี้ยว นั้นเห็น ได้หรือไม่ได้ จนกระทั่งได้ปฏิเสธการเห็นเดือนโดยพยานที่น่าเชื่อถือ ว่าประหนึ่งผู้ปฏิเสธศรัทธา หลังจากที่ได้รับทราบแล้ว³

จากเนื้อหาที่ระบุข้างต้น พี่น้องผู้ศรัทธาสามารถจำแนกได้ระหว่างแนวทางของท่านบี ﷺ บรรดาข้อหาบะฮ์ทั้งปวง มัชฮับทั้งสี่ที่ประชาชาติอิสลามนับถือ และแม้กระทั่งบรรดานักปราชญ์ตั้งแต่ยุค บรรพชน(สะลัฟ)จนถึงปัจจุบัน กับอีกฝ่ายหนึ่ง คือแนวทางของผู้สร้างอุตริกรรมในศาสนาบัญญัติ โดยนำ ดาราศาสตร์มาเป็นบรรทัดฐานในการดูเดือนหรือนับเดือน ทั้งๆที่เป็นแนวทางที่ถูกปฏิเสธอย่างเด็ดขาด ในหลักการของศาสนาอิสลาม

อนึ่ง ในภาคปฏิบัติของประชาชาติอัลอิสลามตั้งแต่อดีตนั้น ไม่ได้ให้ความสำคัญกับวิชาดาราศาสตร์หรือข้อมูลจากดาราศาสตร์เลย ยกเว้นช่วงที่กลุ่มซื่ออะฮ์ปกครองบางท้องถิ่น เช่นในศตวรรษที่ 4 (ฮ.ศ.) ณ ประเทศอียิปต์ อาณาจักรอัลฟาฏิมียะฮ์ซึ่งยึดในลัทธิซื่อฮะบาญีนียะฮ์ ได้ใช้การคำนวณในการ นับเดือน แต่บรรดานักปราชญ์ในยุคนั้นได้ปฏิเสธวิธีนี้ด้วยประการทั้งปวง และในปัจจุบันก็ไม่มีประเทศ ใดที่ให้ความสำคัญกับวิชาดาราศาสตร์ ยกเว้นอิหร่านที่ใช้ลัทธิซื่อฮะฮ์ในการปกครอง และประเทศที่เชื่อ ในหลักวิทยาศาสตร์มากกว่าศาสนาบัญญัติอย่างประเทศลิเบีย ที่เอียงไปทางด้านสังคมนิยมมากกว่า ศาสนาอิสลาม แต่ก็ยังมีกลุ่มชาวซุนนะฮ์ในทั้งสองประเทศที่ไม่ยอมรับหลักการดังกล่าว และยังยึดหลัก ศาสนาอิสลามในเรื่องนี้

ในสังคมของเราจะมีผู้อ้างว่าไม่ใช้ดาราศาสตร์ในการนับเดือนหรือเห็นเดือน แต่จะสังเกตว่า เขามักจะอ้างอิงถึงข้อมูลแห่งวิชาดาราศาสตร์ในการตรวจสอบการเห็นเดือน เช่น การกล่าวว่า เห็นได้ อย่างไร มันไม่มีเดือน? เห็นได้อย่างไร ประเทศอื่นยังไม่เห็นเลย? เห็นได้อย่างไร มันเดือนเก่าไม่ใช่ เดือนใหม่? มันหงายหรือคว่ำ? เป็นต้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมิใช่อื่นใดนอกจากข้อมูลแห่งวิชาดาราศาสตร์ ประหนึ่งว่าเขาไม่สามารถบอกกับชาวบ้านว่าต้องใช้วิชาดาราศาสตร์เพราะรู้ว่าผิดหลักการ จึงนำเอา ข้อมูลทางดาราศาสตร์มาสร้างข้อสงสัย เพื่อปฏิเสธการเห็นเดือนที่ปรากฏแล้วอย่างน่าเชื่อถือ

1 หนังสือมััจญมูลอะตาวา เล่มที่ 25 หน้า 207
2 หนังสือมััจญมูลอะตาวา เล่มที่ 25 หน้า 179
3 หนังสือมััจญมูลอะตาวา เล่มที่ 25 หน้า 131

สิ่งที่น่าวิตกกังวลก็คือ ในอดีตนั้นกลุ่มชุมชนะฮ์บ้านเราไม่เคยอ้างอิงข้อมูลทางดาราศาสตร์โดยสิ้นเชิง ทั้งยังประณามแนวทางดังกล่าวอย่างรุนแรง แต่ปัจจุบันดาราศาสตร์ก็กลับมามีบทบาทในนามอื่น เช่น ความจริง ธรรมชาติ หรือสังคม และนำมาเป็นบรรทัดฐานที่ต้องใช้ในการตรวจสอบการเห็นเดือน จึงขอเตือนพี่น้องมุสลิมินและมุสลิมิตที่ขี้ดมั่นในกิตาบุลลอฮ์และชุมชนะฮ์ให้หนักแน่นในแนวทางของอิสลามเกี่ยวกับการดูเดือนและการนับเดือน และจงหลีกเลี่ยงจากทุกแนวที่ค้านกับหลักการศาสนา

ความน่าเชื่อถือของข่าวสารจากต่างประเทศ

ความน่าเชื่อถือของข่าวสารที่มาจากต่างประเทศโดยทางอินเทอร์เน็ตก็คือ โทรทัศน์ก็ดี โทรศัพท์ก็ดี หรือสื่ออื่นๆก็ดี ขึ้นอยู่กับ 2 ประเด็นสำคัญ คือ

- 1) แหล่งข่าวเป็นแหล่งที่น่าเชื่อถือหรือไม่
- 2) ผู้แจ้งข่าวนั้นให้แก่อะไร นาน่าเชื่อถือหรือไม่

ส่วนกระบวนการตรวจสอบการเห็นเดือนก็ขึ้นอยู่กับผู้เห็นและองค์กรที่รับรองการเห็นเดือน อันเป็นประเด็นที่จะพูดต่อไป แต่สำหรับการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งข่าวที่เราอ้างอิงถึงในกิจกรรมอื่นๆ เช่น ข่าวสารเกี่ยวกับพี่น้องมุสลิมที่ประสบความทุกข์หรือข่าวสงคราม หรืออื่นๆ ก็จำเป็นต้องมีบรรทัดฐานเดียวกันในการรับข่าวจากแหล่งข่าวนั้นโดยไม่เลือกปฏิบัติ เช่น รับข่าวเกี่ยวกับสงครามที่เกิดขึ้นในประเทศอิรักจากแหล่งข่าวหนึ่ง แต่เมื่อได้รับข้อมูลการเห็นหิลาจากแหล่งข่าวเดียวกัน กลับถือว่าเป็นแหล่งข่าวที่ไม่น่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่ย่อมจะสร้างความสงสัยแก่คนทั่วไปอย่างแน่นอน ทั้งนี้ข่าวที่น่าเชื่อถือนั้นถ้าหากว่าเป็นกระแสมาจากแหล่งข่าวหลายแหล่ง ก็เป็นข้อมูลที่บรรดาอุละมาอ์เรียกว่า มุศตะฟีฎ หรือ มุศตะวาดีร (หมายถึง เป็นกระแสมาจากมายจึงไม่มีโอกาสผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อน)

ข้อมูลจากแหล่งข่าวต่างๆ นั้น ถ้าหากเราสามารถตรวจสอบเองได้ก็เป็นการดี แต่การตรวจสอบเองนั้นคงไม่เพิ่มความเชื่อถือนัก ถ้าหากข้อมูลนั้นเป็นข่าวสารที่เผยแพร่ไปทั่วโลกแล้ว และไม่มีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงภายหลัง เช่น ข่าวการเห็นหิลาเชาวาล(อดีตเล็ก)ในปีนี้ (ฮ.ศ.1424 / พ.ศ.2546) ณ ประเทศอิรัก ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้เห็น สถานที่ที่เห็น และองค์กรที่รับรองการเห็นหิลาเหล่านั้น ประกาศผ่านแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ เช่น เว็บไซต์ islammemory (เจ้าของเป็นมุสลิมในประเทศแคนาดา) , islamtoday (เจ้าของเป็นอาลิมท่านหนึ่งที่ซาอุดีอาระเบีย) , islamicnews (เจ้าของเป็นมุสลิมในประเทศอียิปต์), เว็บไซต์และโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของอัลญะซีเราะห์ เป็นต้น ในเมื่อมีข้อมูลข่าวสารประกาศทางแหล่งข่าวเช่นนี้แล้ว ถ้าหากมีผู้หนึ่งผู้ใดปฏิเสธข้อมูลดังกล่าว โดยอ้างว่าเป็นข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือ ตรวจสอบไม่ได้ หรือเพื่อนคนหนึ่งที่อิรักแจ้งมาว่าไม่ได้รับทราบข่าวการเห็นเดือน ก็จำเป็นต้องถือว่าแหล่งข่าวที่มีผลงานมากมายในสังคมมุสลิมทั่วโลกเหล่านี้ไม่มีคุณค่าหรือเป็นสาระที่ไม่น่าเชื่อถือโดยสิ้นเชิง

ดังนั้น เราต้องยึดมาตรฐานเดียวกันในการรับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ส่วนการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการเห็นเดือน หากว่าเป็นข้อมูลที่มาจากพี่น้องมุสลิมทั่วโลก หรือจากองค์กรมุสลิมที่ประกาศการเห็นเดือน ไม่ว่าจะมาจากประเทศมุสลิมหรือไม่ก็ตาม เมื่อเป็นข้อมูลที่ได้รับการยืนยันแล้วว่ามาจากผู้ประกาศตนว่าเป็นมุสลิมจริงๆ ก็จำเป็นต้องรับ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้สอนไว้ว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنِ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا ﴾ سورة الحجرات □

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย หากคนชั่วนำข่าวใดๆมาแจ้งแก่พวกเจ้า พวกเจ้าก็จงสอบสวนให้แน่ชัด” ทุกคนสามารถเข้าใจได้ว่า ถ้าหากผู้แจ้งข่าวไม่เป็นคนชั่วก็ไม่จำเป็นต้องสอบสวน ในเมื่อเป็นมุสลิมที่เราไม่ทราบประวัติหรือสภาพอิमानของเขา เราก็สามารถรับข้อมูลจากเขาได้โดยไม่จำเป็นต้องสืบประวัติหรือพฤติกรรมของเขาอย่างละเอียด เพราะไม่มีใครสามารถกระทำได้ แม้กระทั่งท่านนบี ﷺ ก็ยังรับข่าวจากชาวชนบท (عَرَابِيٍّ) ที่ไม่ใช่ชาวเมืองมะดีนะฮ์ ซึ่งท่านนบีรับฟังข้อมูลที่อาหรับคนนั้นได้แจ้งว่าเห็นหิลาล โดยไม่ได้ตรวจสอบประวัติของเขาและไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลการเห็นเดือนในเชิงดาราศาสตร์ ว่าเป็นจันทร์คว่ำหรือจันทร์หงาย หรือเห็นในตำแหน่งกึ่งศา หรืออื่นๆ อันเป็นภาคปฏิบัติที่จะบ่งบอกถึงความง่ายของหลักการศาสนาในเรื่องนี้ ซึ่งเป็นประเด็นที่คนส่วนมากไม่เข้าใจ เพราะศาสนบัญญัติของอิสลามนั้นมีแนวทางที่ง่ายสำหรับบรรดาผู้ปฏิบัติ สอดคล้องกับคำพูดที่ท่านนบี มุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้ว่า

إِنَّ هَذَا الدِّينَ يُسْرٌ وَلَنْ يُشَادَّ الدِّينَ أَحَدٌ إِلَّا غَلَبَهُ

“แท้จริงศาสนานี้เป็นเรื่องง่ายและไม่มีใครที่จะต่อสู้กับศาสนา(เครื่องศรัทธาจนเลยเถิด)เว้นแต่ศาสนาต้องชนะเขา” (บันทึกโดยบุคอรีและมุสลิม)

อนึ่ง พี่น้องบางท่านอาจมีข้อสงสัยในกระบวนการตรวจสอบขององค์กรมุสลิมต่างๆ ซึ่งเป็นประเด็นที่มักจะได้รับ ความสนใจเมื่อมีความไม่พอใจต่อข่าวสารที่มาจากต่างประเทศ ทั้งๆที่เราไม่เคยคำนึงถึงเรื่องเหล่านี้กับข้อมูลการดูเดือนภายในประเทศไทยของเรา และสำนักจุฬาราชมนตรีซึ่งมีอำนาจหน้าที่ประกาศเดือนใหม่ ก็ไม่เคยชี้แจงถึงกระบวนการตรวจสอบการเห็นเดือน(หิลาล) พี่น้องสามารถสอบถามนักดาราศาสตร์ทุกท่านที่เคยมีข้อโต้แย้งกับสำนักจุฬาราชมนตรีในเรื่องการเห็นเดือนได้ แม้กระทั่งในวันจันทร์ที่ 26 พ.ย. 2546 นี้ ที่สำนักจุฬาราชมนตรีได้ประกาศเห็นเดือนนั้น แต่ไม่สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ว่า ใครเห็น? เห็นที่ไหน? เห็นอย่างไร? ซึ่งเป็นข้อสอบสวนที่มักจะถูกอ้างถึงในข่าวการเห็นเดือนจากต่างประเทศ แต่กลับไม่มีใครพูดถึงเมื่อมีการเห็นเดือนภายในประเทศ ซึ่งหากเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือระหว่างองค์กรมุสลิมสูงสุดในประเทศไทยคือสำนักจุฬาราชมนตรี กับองค์กรมุสลิมในประเทศอาหรับหรือมุสลิมอื่นๆ จะปรากฏว่า องค์กรมุสลิมต่างประเทศมีความน่าเชื่อถือมากกว่าอย่างแน่นอน แต่เหตุใดจึงมีข้อสงสัยต่อความน่าเชื่อถือขององค์กรมุสลิมต่างประเทศเท่านั้น ว่าเขามีกระบวนการตรวจสอบหรือไม่? รู้เรื่องดาราศาสตร์หรือไม่? เหตุใดเราจึงเข้าใจว่าคนอื่นโง่เขลา เราเท่านั้นที่รู้เรื่องเกี่ยวกับการดูเดือน?

ในการดูหิลาลเดือนรอมฎอนปีนี้ (ฮ.ศ.1424/พ.ศ.2546) เมื่อประเทศอียิปต์ได้ประกาศเห็นเดือน ในขณะที่หลายประเทศไม่เห็น เช่น จอร์แดน ปาเลสไตน์ ซูดาน แต่เมื่อมีการเห็นเดือนในประเทศอียิปต์

และประกาศเป็นทางการแล้ว ประเทศเหล่านี้จึงประกาศเข้าเดือนรอมฎอนเช่นเดียวกับประเทศอียิปต์ เป็นสิ่งที่น่าประหลาดมากที่เดียวกับที่จอร์แดน ซูดาน และอียิปต์ ซึ่งเป็นประเทศที่เราส่งลูกหลานของเราไป ศึกษาเรื่องศาสนาถึงระดับปริญญาตรีโทหรือเอก โดยผู้รู้ส่วนมากที่มีบทบาทในสังคมมุสลิมไทยปัจจุบัน นี้ก็สำเร็จการศึกษาจากประเทศดังกล่าว แต่เมื่อประเทศเหล่านี้ประกาศเห็นเดือนกลับอ้างว่าองค์กร มุสลิมของเขาไม่น่าเชื่อถือหรือไม่มีกระบวนการตรวจสอบที่น่าเชื่อถือ ซึ่งข้ออ้างต่าง ๆ นานาก็มีมากมาย แต่สำหรับผู้ที่มีความบริสุทธิ์ใจต่อปัญหาต่างๆ ย่อมจะมีจุดยืนที่หนักแน่น ไม่เลือกปฏิบัติ และจะไม่ยึด มาตรฐานแบบดับเบิลสแตนดาร์ด

มาตรฐานการตรวจสอบข้อมูลที่ข้าพเจ้าใช้ในการรับข่าว การเห็นเดือน(หิลา)จากต่างประเทศ

1. ข้าพเจ้าถือว่าข้อมูลเกี่ยวกับเข้าเดือนใหม่จากต่างประเทศที่ได้แจ้งแก่ประชาชนนั้น เป็นข้อมูล ข่าวสารโดยทั่วไปที่ประชาชนอาจจะรับทราบได้จากแหล่งข่าวต่างๆ โดยมีได้ละเมิดอำนาจของ จุฬาราชมนตรีหรือองค์กรมุสลิมต่างๆ ซึ่งทางกฎหมายได้ระบุอย่างชัดเจนว่าองค์กรดังกล่าวมีอำนาจ ประกาศการเห็นเดือนภายในประเทศ แต่สำหรับการปฏิบัติศาสนกิจนั้นจะเป็นในรูปแบบใดก็เป็นสิทธิ อิสระของแต่ละบุคคล ดังที่ระบุอย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญมาตรา 38 คือ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ใน การถือศาสนา นิคมของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสน บัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อของตนเอง เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมือง และไม่ เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งมาตราดังกล่าวข้าพเจ้าหิบบกมา มิใช่คนอื่น เว้นแต่เพื่อตอบโต้ผู้ที่ต้องการอาศัยความขัดแย้งเรื่องนีในการหาเสียงทางการเมืองโดยใช้ กฎหมายบ้านเมืองข่มขู่พี่น้องมุสลิมมิให้ปฏิบัติศาสนกิจตามความเชื่อดังที่ข้าพเจ้าได้ระบุไว้ข้างต้นของ เอกสารฉบับนี้ ทั้งๆที่ในหลักการศาสนาไม่มีใครสามารถบังคับให้เราปฏิบัติตามความเชื่อของผู้อื่น เว้น แต่ต้องมีความสมัครใจอย่างเต็มที่

2. ต้องถือว่าการติดตามข่าวเดือนจากต่างประเทศขึ้นอยู่กับความสามารถของเรา ถ้าเราปฏิบัติ อย่างเต็มความสามารถแล้วก็ไม่ถือว่าบกพร่องแต่ประการใดทั้งสิ้น แต่หากมีความสามารถหรือศักยภาพ ด้านหนึ่งด้านใด แต่เราไม่ใช้หรือไม่ปฏิบัติเท่าที่กระทำได้ ก็ถือว่าเป็นข้อบกพร่องที่อาจเป็นความผิดที่จะ ส่งผลกระทบไม่ดีต่อสังคมด้วย

3. ข้อมูลจากต่างประเทศมีทั้งทางโทรทัศน์ภายในประเทศและต่างประเทศผ่านดาวเทียม วิทยุ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ หรืออื่นๆ ซึ่งทุกวิธีดังกล่าว ผู้ที่มีความสามารถจะใช้ข้อมูลจากทุกแหล่งก็จะใช้อย่าง แน่นนอน แต่ในทางปฏิบัติอาจเป็นการเปลืองเวลาที่จะใช้ทุกสื่อเพื่อตรวจสอบข้อมูลที่มีการประกาศทั่ว โลกจนไม่มีโอกาสสงสัยได้แล้ว เช่นนี้เราจะถือหลักศาสนาโดยเฉพาะหลักวิชาหะดีษ ที่ให้การรับรองต่อ ข้อมูลข่าวสารที่มีกระแสเป็นมุสตะฟีหฺหรือมุตะวาดีร คือกระแสข่าวที่แจ้งมาหลายกระแสโดยไม่มีใคร สามารถปฏิเสธหรือตั้งข้อสงสัย แต่ถ้าหากเป็นข้อมูลที่มีกระแสน้อยเราก็จำเป็นต้องตรวจสอบเองหากมี

ความสามารถ เช่น ข้อมูลที่ข้าพเจ้าได้รับทราบจากประเทศไนจีเรียว่า มีการเห็นหิลาละมฏอนหรือเซาวาล จึงจำเป็นต้องสอบถามเพื่อนที่อยู่ที่นั่น เพื่อรับรองข่าวสารการเห็นเดือนที่มีองค์รับรองการเห็นเดือนนั้น ซึ่งข้าพเจ้าก็เคยแจ้งข่าวสารประเภทนี้ตามกระบวนการตรวจสอบดังกล่าว และปรากฏว่าข้อมูลที่ข้าพเจ้าได้รับทราบเป็นความจริงที่ถูกแจ้งทางสื่อต่างๆ ภายหลัง

4. ข้อมูลการเห็นเดือนที่มาจากต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศมุสลิมหรือไม่ก็ตาม จำเป็นต้องมีองค์หรือผู้หนึ่งผู้ใดที่เรารู้จักหรือเป็นที่น่าเชื่อถือรับรองการเห็นเดือนนั้น หากเป็นข่าวที่มีกระแสน้อยและไม่มีการรับรองจากองค์มุสลิมหรือบุคคลที่เรารู้จักก็ไม่ควรนำมาเสนอต่อประชาชน

5. การตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการดูเดือนนั้น เรามีหน้าที่ตรวจสอบในกรณีเดียวคือ เมื่อผู้เห็นเดือนมาแจ้งกับตัวเราเอง ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลก็ตาม แต่ถ้าหากว่าการเห็นเดือนนั้นเป็นข่าวที่แน่นอนโดยมีองค์มุสลิมรับรองแล้ว เราก็ไม่จำเป็นต้องตรวจสอบการเห็นเดือนอีก แต่ควรตรวจสอบข่าวสารให้มีความมั่นใจตามที่ระบุข้างต้น

6. สำหรับข้อมูลจากประเทศที่มีความวุ่นวายทางการเมืองการปกครอง ซึ่งอาจจะสร้างความสับสนแก่พี่น้องบางท่าน เราจำเป็นต้องตระหนักว่า มุสลิมนั้นย่อมจะปฏิบัติศาสนกิจอย่างปกติ เพราะเป็นภารกิจที่มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติอยู่แล้วแม้กระทั่งในสภาวะที่มีสงคราม ดังนั้น ประเด็นที่เราต้องให้ความสำคัญคือ ข้อมูลที่มาจากประเทศนั้นๆ เป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือหรือไม่ แต่ถ้าหากเราใช้สถานการณ์ในประเทศนั้นมาเป็นปัจจัยสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร ก็ย่อมจะไม่มีข่าวใดๆที่น่าเชื่อถือเลยในโลกใบนี้ เพราะมีหลายประเทศที่กำลังประสบปัญหาภายใน ทำให้มีความวุ่นวาย อาทิเช่น ประเทศปาเลสไตน์ซึ่งอยู่ในสภาวะสงครามมากกว่า 40 ปีแล้ว แต่ประชาชนก็ยังคงดำรงการปฏิบัติศาสนกิจอย่างต่อเนื่อง แม้กระทั่งในประเทศไทยช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 มุสลิมก็คงไม่พลาดในการรักษาหลักการเข้าบวชออกบวชโดยยึดการเห็นเดือนเสี้ยวเป็นบรรทัดฐาน แม้ว่าเห็นภายในประเทศหรือต่างประเทศก็ตาม

7. ข้าพเจ้าขอยืนยันว่าไม่เคยใช้ข้อมูลทางดาราศาสตร์ในการตรวจสอบการเห็นเดือนภายในประเทศหรือต่างประเทศ อันเป็นจุดยืนที่ข้าพเจ้าได้ชี้แจงไว้แล้วในหลักการศาสนาในการเข้าเดือนใหม่

8. สำหรับการดูเดือนในประเทศไทย ข้าพเจ้าเห็นว่ามิบุคคลและองค์กรที่ปฏิบัติหน้าที่นี้อยู่แล้ว จึงถือว่าตัวข้าพเจ้าพ้นจากหน้าที่การดูเดือนภายในประเทศ

9. สำหรับการตรวจสอบข้อมูลเห็นเดือนจากต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลของผู้เห็นเดือนหรือวิธีการเห็นเดือนนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นหน้าที่ขององค์กรมุสลิมที่รับผิดชอบในการประกาศเห็นเดือน โดยต้องมีการประกาศว่าเห็นหิลาละตามบรรทัดฐานหลักการที่ระบุข้างต้นในเอกสารฉบับนี้ แต่มิใช่หน้าที่ขององค์กรมุสลิมทุกองค์กรที่จะต้องตรวจสอบข้อมูลของผู้เห็นเดือนหรือการเห็นเดือนในประเทศหนึ่งประเทศใด トラบใดที่การเห็นเดือนนั้นมิได้อยู่ภายใต้การดูแลขององค์กรนั้นๆ เพราะหากทุกองค์กรต้องตรวจสอบข้อมูลการเห็นเดือนเอง พี่น้องมุสลิมในบ้านเราก็คงไม่มีโอกาสที่จะถือศีลอดพร้อมเพรียงกันอย่างแน่นอน เพราะต่างคนต่างตรวจสอบดังที่ปรากฏในสังคมของเรา แต่หากเป็นข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบจากองค์กรต่างประเทศก็ถือว่าพอเพียงแล้วตามหลักศาสนา และตามหลักเกณฑ์ในการแจ้งข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือโดยทั่วไป

10. ตามหลักศาสนานี้ทัศนะของบรรดาอุละมาอส่วนมากเห็นว่าการเข้าวขจำเป็นต้องมีพยานเห็นเดือนอย่างน้อย 1 คน โดยยึดการปฏิบัติของท่านบี ﷺ เป็นบรรทัดฐาน ซึ่งข่าวสารที่ข้าพเจ้าเคยแจ้งแก่ประชาชนจะมีผู้เป็นพยานไม่ต่ำกว่า 2 คน จึงถือว่ามีเพียงพอเพียงสำหรับความน่าเชื่อถือ

11. สำหรับมาตรฐานแห่งอคาละฮฺของผู้เห็นเดือน คือจริยธรรมของเขา ก็มีความขัดแย้งระหว่างอุละมาอในหลายระดับ แต่พื้นฐานอคาละฮฺ(จริยธรรม)ของผู้เห็นเดือนนั้นคือ ต้องรู้ดีว่าเป็นมุสลิมอย่างชัดเจน ส่วนข้อมูลที่มากกว่านี้ก็อยู่ในกรอบความรับผิดชอบขององค์กรที่ตรวจสอบการดูเดือน ฉะนั้นจึงไม่สมควรที่จะนำประเด็นนี้มาเป็นข้ออ้างอิงเพื่อปฏิเสธการเห็นเดือนจากต่างประเทศ เพราะหากเป็นหน้าที่ของเราที่ต้องตรวจสอบอคาละฮฺ(จริยธรรม)ของผู้เห็นเดือนนั้น ก็จำเป็นที่ต้องตรวจสอบทุกกรณีที่มีการดูเดือน ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศก็ตาม

ทั้งนี้ขอยืนยันว่าอคาละฮฺ(จริยธรรม)ที่เป็นคุณลักษณะของผู้เห็นเดือนที่น่าเชื่อถือนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับอคาละฮฺ(จริยธรรม)ของการรายงานหะดีษ ซึ่งมีมาตรฐานที่สูงกว่า เพราะนักรายงานหะดีษ(รูกุ้ลหะดีษ)ต้องมีคุณลักษณะด้านจริยธรรมและศีลธรรมอย่างบริบูรณ์ เพราะเป็นผู้สืบทอดศาสนบัญญัติอันสูงส่ง จึงต้องมีประวัติที่ดีงามและเคร่งครัด หากให้ผู้ดูเดือนต้องเหมือนนักรายงานหะดีษไม่ เพราะการดูเดือนนั้นเป็นเรื่องที่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยกระบวนการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งการดูเดือนต่างๆ แต่ถ้ามหากว่าจะยึดมาตรฐานอคาละฮฺของนักรายงานหะดีษให้เป็นมาตรฐานเดียวกันกับผู้เห็นเดือน ก็จะหมายความว่าผู้เห็นเดือนต้องเป็นระดับอุละมาอเช่นนักรายงานหะดีษเท่านั้น ถ้าหากผู้เห็นเดือนเป็นสามัญชนหรือคนธรรมดาการเห็นเดือนของเขาย่อมเป็นโมฆะ จึงทำให้เรื่องการดูเดือนถูกจำกัดอยู่ในระดับผู้รู้ที่มีอคาละฮฺเหมือนนักรายงานหะดีษ อันเป็นสภาพที่จะทำให้การเข้าเดือนใหม่เป็นเรื่องยากลำบากสำหรับประชาชนทั่วไป และเราทราบกันดีว่าการติดตามจันทร์เสี้ยวเดือนใหม่นั้นเป็นฟิรฎูกิฟายะฮฺ หมายถึงเป็นหน้าที่โดยภาพรวม ทุกคนในสังคมที่มีความสามารถจึงต้องมีความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ในด้านนี้

สุดท้ายนี้ ขอให้พี่น้องนำข้อมูลที่อ่านในเอกสารฉบับนี้และเข้าใจหลักการศาสนาเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยคำนึงถึงหะดีษที่ท่านบี ﷺ ได้กล่าวไว้ว่า “แท้จริงศาสนานี้เป็นเรื่องง่าย” ดังนั้นใครที่จะอุตริสิ่งที่ทำให้ศาสนาเป็นเรื่องยาก หรือจะนำเสนอข้อมูลที่ทำให้หลักการศาสนาได้ปฏิบัติอย่างลำบากนั้น ก็คงมีความผิดอย่างมหันต์ในการที่จะให้ประชาชนหันห่างหรือหลีกเลี่ยงจากหลักการศาสนาอันเที่ยงธรรม และจะทำให้ศาสนานั้นเป็นสิ่งประหลาดที่ไม่ได้รับความนิยมนั้น อันเป็นผลร้ายต่อหลักการศาสนาอันบริสุทธิ์ที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งส่วนตัวหรือความรู้สึกส่วนตัว ดังนั้น ขอให้หลักการศาสนาอยู่ในแนวหน้า และขอให้เราเป็นผู้น้อมตามหลักการศาสนา

